

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”
(“Фінансовий менеджмент ЗЕД”,
“Фінансова діяльність ЗЕД”)
(для бакалаврів, магістрів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап розвитку для світової економіки має характерну ознаку — розвинену міжнародну торгівлю. Це дає змогу долати обмеженість національної ресурсної бази; розширювати місткість внутрішнього ринку і встановлювати зв'язок внутрішнього ринку зі світовим; забезпечувати отримання додаткового доходу через різницю національних та інтернаціональних витрат; і, насамкінець, розширювати масштаби виробництва. Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) підприємства є засобом розвитку міжнародної спеціалізації економіки всієї країни, підвищення ефективності використання ресурсів, збільшення обсягів внутрішнього і зовнішнього ринків.

Інтеграційні процеси, які притаманні сучасній світовій економіці, повною мірою спостерігаються і в Україні. Здобуття політичної та економічної незалежності призвело, з одного боку, до втрати прямого доступу до сировинних ресурсів інших незалежних держав СНД, а з іншого — до ускладнення реалізації власної продукції через активне утворення митних кордонів та протекціоністське податкове законодавство. Це спонукає об'єкти господарської діяльності розширювати географію своїх економічних інтересів. Ринкові перетворення в Україні створили можливість для будь-якої фізичної чи юридичної особи стати суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності.

Все це підтверджує актуальність вивчення фінансового аналізу підприємства з огляду на його зовнішньоекономічну діяльність.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами теорією і набуття практичних навичок фінансового аналізу суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Для досягнення цієї мети під час вивчення курсу студенти опановують:

- основні принципи, методи, прийоми, процедури, інструменти і технологію фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності;
  - законодавчу базу, що забезпечує зовнішньоекономічну діяльність і правильний підхід до розгляду питань фінансового аналізу;
  - методики проведення аналізу за окремими напрямками діяльності суб'єктів ЗЕД;
  - методики проведення фінансового аналізу закордонного контрагента, іноземного інвестора тощо;
  - методи аналізу ефективності експортних та імпортних операцій.
- У результаті вивчення курсу студенти повинні

Підготовлено доцентом кафедри фінансів і статистики *Н. І. Коломійченко*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики
(протокол № 11 від 14.03.07)

Перезатверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики
(протокол № 11 від 17.03.10)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Коломійченко Н. І. Навчальна програма дисципліни “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності” (“Фінансовий менеджмент ЗЕД”, “Фінансова діяльність ЗЕД”) (для бакалаврів, магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 28 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності”, вказівки до виконання контрольної роботи, теоретичні питання до виконання контрольної роботи, контрольні задачі, питання для самоконтролю, список літератури, а також додатки.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2010
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

уміти:

- вільно володіти термінологією курсу;
- складати й аналізувати фінансову звітність суб'єкта ЗЕД, враховуючи її відмінності від звітності звичайного підприємства;
- розв'язувати фінансові задачі ЗЕД;
- складати фінансові прогнози ЗЕД;
- робити висновки на основі виконаного аналізу і приймати правильні управлінські рішення.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин
1	2	3
	Змістовий модуль I. Теорія фінансового аналізу ЗЕД	
1	Зміст та завдання фінансового аналізу у сфері зовнішньоекономічних зв'язків	4
2	Інформаційне забезпечення фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності	8
3	Методи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)	14
	Змістовий модуль II. Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту)	
4	Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту)	10
	Змістовий модуль III. Аналіз та оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД	
5	Аналіз та оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД	8

	Змістовий модуль IV. Аналіз фінансового стану підприємства ЗЕД	
6	Аналіз складу і джерел утворення майна підприємства	8
7	Аналіз фінансової стійкості (стабільності) підприємства	12
8	Аналіз ліквідності та платоспроможності, ділової активності підприємства	16
	Змістовий модуль V. Аналіз та оцінка ефективності експортних та імпорتنих операцій	
9	Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій	10
10	Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій	10
	Змістовий модуль VI. Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями	
11	Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями	8
Разом годин: 108		

ЗМІСТ
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ”

Змістовий модуль I. Теорія фінансового аналізу ЗЕД**Тема 1. Зміст та завдання фінансового аналізу у сфері зовнішньоекономічних зв'язків**

Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків українських підприємств і показники, які характеризують їх економічну ефективність. Роль фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності в системі управління підприємством.

Особливості фінансового аналізу в умовах зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Предмет, об'єкт і суб'єкт фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності, його мета та завдання.

Фінансова відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Література: основна [1; 3; 8; 26; 28]

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності

Законодавча та нормативна база зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Положення (станданти) бухгалтерського обліку, які нормують облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності.

Фінансова звітність підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю.

Консолідована звітність холдингових компаній і підприємств, які мають зарубіжні дочірні підприємства. Поняття тісного зв'язку і відносної незалежності дочірнього підприємства та головного.

Звітність представництв іноземних підприємств, її аналіз.

Бухгалтерський баланс та звіт про прибутки/збитки закордонно контрагента, іноземного інвестора тощо.

Перевірка матеріалів, залучених до аналізу, на точність арифметичних розрахунків, взаємну погодженість показників звітності і достовірність облікових даних.

Література: основна [5; 9–17; 24; 28];
додаткова [37]

Тема 3. Методи фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)

Використання у фінансовому аналізі ЗЕД традиційних методів економічного аналізу — порівняння, елімінування, узагальнення, статистичних, математичних методів тощо.

Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методів горизонтального, вертикального (структурного), трендового аналізу.

Методи розрахунку впливу факторів на зміни фінансових показників (факторний аналіз).

Методи дослідження тенденцій зміни фінансових показників за допомогою розрахунку фінансових коефіцієнтів, аналіз їх зміни.

Оцінка місця і ролі зовнішньоекономічних зв'язків підприємства за допомогою методів фінансового аналізу.

Література: основна [30];
додаткова [33–35]

Змістовий модуль II. Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту)

Тема 4. Аналіз зовнішньоекономічного договору (контракту)

Сутність зовнішньоекономічного договору (контракту). Аналіз базових умов контракту, їх відповідність до Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів ІНКОТЕРМС.

Аналіз ціни і загальної вартості зовнішньоекономічного контракту. Базисні, тверді, змінні і рухомі ціни.

Аналіз умов платежів зовнішньоекономічного договору (контракту).

Література: основна [20; 25];
додаткова [36]

Змістовий модуль III. Аналіз та оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД

Тема 5. Аналіз та оцінка фінансових результатів діяльності суб'єктів ЗЕД

Мета та завдання аналізу фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз та оцінка рівня і динаміки показників прибутку.

Формування фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Аналіз доходів, які отримують нерезиденти в Україні:

- пасивних доходів (процентів, дивідендів, роялті); доходів від послуг “інжиніринг”;
- доходів від фрахту;
- доходів від здачі в оренду (лізинг) майна;
- доходів від відчуження (продажу) нерухомого майна;
- доходів від портфельних інвестицій;
- доходів у вигляді брокерської, комісійної або агентської винагороди;

- доходів від господарської діяльності, яка здійснюється через постійне представництво.

Аналіз правильності відображення курсових різниць у Звіті про фінансові результати (форма № 2) резидента.

Види рентабельності, методи її аналізу. Коефіцієнти рентабельності, які використовуються у закордонній практиці.

Література: основна [6; 10; 13; 16; 17; 28];
додаткова [33; 35; 37]

Змістовий модуль IV. Аналіз фінансового стану підприємства ЗЕД

Тема 6. Аналіз складу і джерел утворення майна підприємства

Баланс підприємства як рівновага активів (майна) підприємства і джерел утворення майна — власного капіталу і зобов'язань. Основні напрями аналізу.

Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу. Порівняльний аналітичний баланс, його показники і методика їх розрахунку.

Баланс суб'єкта ЗЕД, особливості заповнення і аналізу монетарних статей, особливості відображення у ньому змін курсових різниць.

Література: основна [9; 15–17; 24; 28];
додаткова [33; 37]

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості (стабільності) підприємства

Поняття фінансової стійкості (стабільності) підприємства. Джерело інформації для оцінки фінансової стійкості — баланс підприємства в агрегованому вигляді (баланс-нетто). Способи побудови агрегованого балансу.

Типи фінансової стійкості. Основні показники фінансової стійкості, їх аналіз.

Коефіцієнти фінансової стійкості, які використовуються у закордонній практиці.

Література: основна [28];
додаткова [31–33; 35]

Тема 8. Аналіз ліквідності та платоспроможності, ділової активності підприємства

Поняття ліквідності та платоспроможності, їх взаємозв'язок. Рівні ліквідності активів — найбільш ліквідні (A_1); активи, що швидко реалізуються (A_2); активи, що реалізуються повільно (A_3); активи, що важко реалізуються (A_4). Негайні пасиви (Π_1); короткострокові пасиви (Π_2); довгострокові пасиви (Π_3); постійні пасиви (Π_4). Поняття робочого капіталу, його використання в аналізі ліквідності. Ліквідність балансу.

Розрахунок та аналіз основних показників ліквідності — загального коефіцієнта ліквідності (коефіцієнт покриття, коефіцієнт поточної ліквідності), коефіцієнта швидкої ліквідності, коефіцієнта абсолютної ліквідності, індексу ліквідності.

Аналіз платоспроможності підприємства, її ознаки і відмінності від ліквідності.

Коефіцієнти ліквідності, які використовуються у зарубіжній практиці.

Аналіз ефективності використання оборотного капіталу підприємства. Система показників ділової активності, їх аналіз. Вплив ділової активності на прибуток підприємства.

Література: основна [9; 28];
додаткова [31–33; 35]

Змістовий модуль V. Аналіз та оцінка ефективності експортних та імпорتنних операцій

Тема 9. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій

Аналіз умов зовнішньоекономічного контракту на продаж товарів (надання послуг, виконання робіт). Аналіз виконання строків і обсягів поставок за експортними угодами. Перспективний аналіз щодо уникнення фінансових санкцій.

Аналіз використання оборотного капіталу підприємства.

Розрахунок економічного ефекту та економічної ефективності експорту товару.

Література: основна [6; 7; 19; 20; 28];
додаткова [31]

Тема 10. Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій

Аналіз умов зовнішньоекономічного контракту на купівлю товарів (отримання послуг, замовлення робіт). Аналіз виконання строків і поставок за імпортними угодами. Особливості розрахунків при здійсненні імпорتنих операцій. Перспективний аналіз щодо претензійно-позовної роботи із захисту порушених прав.

Розрахунок економічної ефективності імпорту товару.

Аналіз експортно-імпорتنих операцій на умовах комерційного кредиту.

Література: основна [6; 7; 20; 28];
додаткова [31]

Змістовий модуль VI. Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями

Тема 11. Аналітичне обґрунтування рішень про формування підприємства з іноземними інвестиціями

Критерії оцінки проектів створення підприємства з іноземними інвестиціями. Аналіз формування статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями. Особливості перерахування статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями.

Аналіз доходів, отриманих від сумісної діяльності. Оподаткування доходів нерезидента. Міжнародні угоди (конвенції) щодо усунення подвійного оподаткування доходів і майна. Аналіз дивідендів нерезидента в Україні.

Література: основна [12; 28];
додаткова [31–33; 35]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

У процесі вивчення курсу “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності” студент повинен виконати контрольну роботу, до якої входить одне теоретичне питання з переліку питань і дві задачі з переліку задач (див. таблицю).

Номер варіанта контрольної роботи відповідає першій літері прізвища студента (див. таблицю).

№ пор.	Перша літера прізвища студента	Номер питання з переліку питань для контрольної роботи	Номер задачі	
			№ 1	№ 2
1	А, М	1	1	11
2	Б, Н	2	2	12
3	В, О	3	3	13
4	Г, П	4	4	14
5	Д, Р	5	5	15
6	Е, Є, С	6	6	16
7	Ж, З, Т, У	7	7	17
8	І, Й, Ї, И, Ф, Х, Ц	8	8	18
9	К, Ч, Ш, Щ	9	9	19
10	Л, Ю, Я	10	10	20

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Предмет, об'єкт і суб'єкт фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності, його мета та завдання.
2. Законодавча та нормативна база зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Фінансова звітність підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю.
4. Консолідована звітність підприємств холдингових компаній і підприємств, які мають зарубіжні дочірні підприємства.
5. Поняття тісного зв'язку і відносної незалежності дочірнього підприємства щодо головного.
6. Методи розрахунку впливу факторів на зміни фінансових показників (факторний аналіз).
7. Методи дослідження тенденцій зміни фінансових показників за допомогою розрахунку фінансових коефіцієнтів, аналіз їх зміни.
8. Аналіз та оцінка рівня і динаміки показників прибутку суб'єкта ЗЕД.
9. Формування фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.
10. Аналіз виконання строків і поставок за імпортними угодами.

11. Аналіз правильності відображення курсових різниць у формах фінансової звітності.
12. Види рентабельності, методи її аналізу. Коефіцієнти рентабельності, які використовуються у зарубіжній практиці.
13. Аналіз ціни і загальної вартості зовнішньоекономічного контракту. Базисні, тверді, змінні і рухомі ціни.
14. Сутність зовнішньоекономічного договору (контракту). Аналіз базових умов контракту, їх відповідність до Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів ШКОТЕРМС.
15. Типи фінансової стійкості. Основні показники фінансової стійкості, їх аналіз.
16. Поняття ліквідності та платоспроможності, їх взаємозв'язок. Розрахунок та аналіз основних показників ліквідності.
17. Аналіз виконання строків і поставок за експортними угодами. Перспективний аналіз щодо уникнення фінансових санкцій.
18. Аналіз умов зовнішньоекономічного контракту на купівлю товарів (отримання послуг, замовлення робіт).

КОНТРОЛЬНІ ЗАДАЧІ

1. За даними бухгалтерського балансу (див. дод. 1) розрахувати і проаналізувати динаміку коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства ЗЕД. Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

2. За даними бухгалтерського балансу (див. дод. 1) розрахувати і проаналізувати динаміку ділової активності підприємства ЗЕД, якщо чистий дохід від реалізації продукції на початок року становив 10487 тис. грн, на кінець року — 12890 тис. грн. Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про ділову активність підприємства.

3. За даними бухгалтерського балансу (див. дод. 1) розрахувати і проаналізувати динаміку показників рентабельності підприємства ЗЕД, якщо чистий прибуток на початок року становив 1087 тис. грн, на кінець року — 1289 тис. грн, прибуток від звичайної діяльності — 1898 тис. грн на початок року і 2051 тис. грн на кінець. Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про рентабельність підприємства.

4. Перегрупувати баланс підприємства ЗЕД (див. дод. 1) за ступенем ліквідності. Зробити висновки щодо ліквідності підприємства.

5. За даними бухгалтерського балансу (див. дод. 1) розрахувати основні показники ліквідності підприємства ЗЕД і проаналізувати їх динаміку. Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про ліквідність підприємства.

6. За даними балансу іноземного підприємства (див. дод. 2) визначити показники ліквідності. Зробити висновки щодо можливого партнерства.

7. За даними балансу іноземного підприємства (див. дод. 2) визначити коефіцієнти рентабельності, якщо:

- ставка податку на прибуток — 45 %;
- сума відсотків, сплачених за кредит — 108 тис. грн. од.

Зробіть висновки щодо можливого партнерства.

8. Проаналізуйте наведений баланс іноземного підприємства (див. дод. 2), застосовуючи горизонтальний і вертикальний аналіз. Зробіть висновки щодо можливого партнерства.

9. Визначити величину дебіторської заборгованості та поточну кредиторську заборгованість за такими даними підприємства:

- грошові кошти, тис. грн — 1550;
- виручка від реалізації, тис. грн — 9980;
- тривалість обороту дебіторської заборгованості — 30 днів;
- коефіцієнт швидкої ліквідності — 0,45.

10. За даними балансу іноземного підприємства (див. дод. 2) визначити період окупності власного капіталу, величину робочого капіталу, його маневреність, коефіцієнт автономії. Зробити висновки щодо можливого партнерства.

11. Проаналізувати використання оборотного капіталу за експортними операціями. Собівартість реалізованих товарів за кордон за минулий рік — 25800 тис. грн, у звітному році — 31210 тис. грн.

Залишки оборотних засобів при здійсненні експортних поставок у звітному році, тис. грн.

Вид оборотних засобів	на 01.01	на 01.04	на 01.07	на 01.10	на 01.01
Грошові кошти	540	521	577	508	460
Запаси	895	870	854	924	998
Дебіторська заборгованість	1990	1098	2000	1987	2200

Залишки оборотних засобів при здійсненні експортних поставок у минулому році, тис. грн.

Вид оборотних засобів	на 01.01	на 01.04	на 01.07	на 01.10
Грошові кошти	340	301	380	312
Запаси	765	700	690	632
Дебіторська заборгованість	910	1000	950	955

12. Зовнішньоекономічна угода купівлі-продажу (експорт) містить такі дані:

- загальна сума угоди — 64000 USD; платіж здійснюється в російських рублях (RUR) за курсом 30 руб. за 1 USD і залишається незмінним у процесі здійснення розрахунків;
- курс НБУ на день оформлення вантажної митної декларації (ВМД) — 5,32 грн (UAH) за 1 USD і 0,18 за 1 RUR;
- курс НБУ на день платежу — 5,30 грн за 1 USD і 0,175 грн за 1 RUR.

Визначити дохід від реалізації, суму оплати вартості відвантаженого товару, курсову різницю за дебіторською заборгованістю.

13. Зовнішньоекономічна угода купівлі-продажу (імпорт) містить такі дані:

- загальна сума угоди — 74000 USD; платіж здійснюється в євро (EUR) за курсом Центрального банку країн СНД на день платежу;
- курс НБУ на день оформлення вантажної митної декларації (ВМД) — 5,32 грн (UAH) за 1 USD і 6,83 за 1 EUR;
- курс НБУ на день платежу — 6,84 грн за 1 EUR.

Перед платежем підприємство-імпортер виставило рахунок підприємству-покупцю на оплату у сумі 59940 EUR, надавши дані про курс Центрального банку країн СНД — 0,81 EUR за 1 USD.

Визначити для підприємства-покупця суму кредиторської заборгованості на дату оформлення в'їзної ВМД, суму оплати отриманого то-

вару, курсову різницю за кредиторською заборгованістю, доходи (збитки) за ціновою різницею. Перевірити правильність розрахунків.

14. Проаналізувати економічний ефект і економічну ефективність експортних операцій підприємства за такими даними, зробити висновки.

Рік	Дохід від реалізації експорту, тис. грн.	Накладні і кошторисні витрати по експорту за кордоном, тис. грн.	Повні витрати на виробництво експортного товару, тис. грн.
Звітний	258	9,1	216
Минулий	248	7,9	199

15. Проаналізувати розвиток експортних операцій, а також впровадження нових видів експорту за наведеними даними. Застосувати всі відомі вам методи фінансового аналізу.

Тис. USD

Вид товару	Минулий рік	Звітний рік
Ампекс	28,6	21,5
Ругор	115,4	125,0
Прайв	—	36,2

16. Визначити величину власного капіталу підприємства ЗЕД і його власних оборотних коштів, коефіцієнт фінансової залежності за такими даними:

- коефіцієнт автономії — 0,8;
- величина активів — 8794 тис. грн;
- коефіцієнт маневреності власного капіталу — 0,2.

17. Прийнято рішення про реєстрацію підприємства з іноземними інвестиціями на загальну суму — 60000 USD. Внесок українського засновника — 170 тис. грн. На поточний момент надійшли такі активи від українського засновника:

- основні засоби — 30000 грн;
- об'єкти незавершеного будівництва — 12000 грн;
- нематеріальні активи — 4500 грн;
- виробничі запаси — 28000 грн;
- грошові кошти — 25000 грн.

Від іноземного засновника надійшли грошові кошти у валюті — 15000 USD.

Частина статутного капіталу лишилася неоплаченою. Скласти спрощений баланс підприємства, проаналізувати його.

18. Дочірнє автономне зарубіжне підприємство виробляє хімічну сировину іридон, яка має попит у підприємств-виробників пластмас. У минулому році підприємство виготовило 11 т, у звітному — 14,3 т іридону. Ціна (без ПДВ) за одну тонну в минулому році — 7,2 тис. USD, у звітному — 8,5 тис. USD. Собівартість однієї тонни в минулому році становила 5,0 тис. USD, у звітному — 5,9 тис. USD. Адміністративні витрати в минулому році — 3,3 тис. USD, у звітному — 3,2 тис. USD. Витрати на збут (0,8 тис. USD щорічно) не змінилися. Дивіденди становлять 1% чистого прибутку.

Середньозважений курс долара на початок попереднього року — 538,5 грн, на початок звітного року — 536,0 грн, на кінець звітного року — 534,1 грн. Курс на дату оголошення виплати дивідендів в минулому році — 538,0 грн, у звітному році — 535,2 грн.

Ставки податків взяти за сучасним станом.

Скласти звіт про фінансові результати, перерахувати його статті в національну валюту.

19. Згідно з установчими документами відображено статутний капітал за участю іноземного інвестора.

Внески повинні бути:

- українського інвестора — 120000 грн;
- іноземного інвестора — 22000 USD.

Курс НБУ за 1 USD становив:

- на дату підписання установчої угоди — 5,35 грн;
- на дату внесення першого внеску — 5,33 грн;
- на дату балансу — 5,32 грн;
- на дату погашення боргу іноземного засновника — 5,28 грн.

На поточний рахунок внесено українським засновником 80000 грн, іноземним — 15000 USD. Надалі суми, що залишилися, були погашені.

Визначити і проаналізувати доходи (втрати) від курсових різниць.

20. На підприємстві, яке розглядалося в попередній задачі, за результатами діяльності за рік на основі рішення зборів акціонерів на

дивіденди віднесено 3% чистого прибутку, який становив 25871 грн. Іноземному інвестору, за угодою, дивіденди сплачуються в USD за курсом НБУ на дату їх оголошення (5,22 USD).

Визначити суми дивідендів українському та іноземному засновнику і суми їх оподаткування.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків українських підприємств.
2. Міжнародні аспекти фінансового аналізу.
3. Основні показники, які характеризують економічну ефективність українських підприємств.
4. Роль фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності в системі управління підприємством.
5. Предмет, об'єкт і суб'єкт фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
6. Мета та завдання фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
7. Фінансова відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
8. Мета фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
9. Законодавча та нормативна база зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
10. Положення (станданти) бухгалтерського обліку, які нормують облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності.
11. Фінансова звітність підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю.
12. Консолідована звітність підприємств холдингових компаній і підприємств, які мають зарубіжні дочірні підприємства.
13. Особливості аналізу консолідованої звітності.
14. Поняття тісного зв'язку і відносної незалежності дочірнього підприємства та головного.
15. Звітність представництв іноземних підприємств, її аналіз.
16. Перевірка матеріалів, залучених до аналізу, на точність арифметичних розрахунків, взаємну погодженість показників звітності і достовірність облікових даних.
17. Аналіз бухгалтерського балансу закордонного контрагента, іноземного інвестора тощо.

18. Аналіз звіту про прибутки/збитки закордонного контрагента, іноземного інвестора тощо.
19. Особливості статистичної звітності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
20. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу порівняння.
21. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методів нейтралізації впливу факторів.
22. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу ланцюгових підстановок.
23. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу абсолютних різниць.
24. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу відносних різниць.
25. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД індексного методу.
26. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методу узагальнення.
27. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД статистичних методів.
28. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД математичних методів.
29. Використання у фінансовому аналізі ЗЕД методів горизонтального, вертикального (структурного), трендового аналізу.
30. Методи розрахунку впливу факторів на зміни фінансових показників (факторний аналіз).
31. Методи дослідження тенденцій зміни фінансових показників за допомогою розрахунку фінансових коефіцієнтів, аналіз їх зміни.
32. Оцінка місця і ролі зовнішньоекономічних зв'язків підприємства за допомогою методів фінансового аналізу.
33. Мета та завдання аналізу фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності.
34. Аналіз правильності відображення курсових різниць у Звіті про фінансові результати (форма № 2) резидента.
35. Аналіз та оцінка рівня і динаміки показників прибутку суб'єкта ЗЕД.
36. Формування фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.
37. Аналіз доходів, які отримують нерезиденти в Україні.
38. Аналіз доходів, отриманих від сумісної діяльності.
39. Оподаткування доходів нерезидента.
40. Звіт про фінансові результати як джерело фінансового аналізу.
41. Аналіз дивідендів нерезидента в Україні.

42. Види рентабельності, методи її аналізу.
43. Коефіцієнти рентабельності, які використовуються у зарубіжній практиці.
44. Баланс підприємства як рівновага активів (майна) підприємства і джерел утворення майна – власного капіталу і зобов'язань.
45. Основні напрями аналізу балансу суб'єкта ЗЕД.
46. Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу.
47. Аналіз ціни і загальної вартості зовнішньоекономічного контракту.
48. Базисні, тверді, змінні і рухомі ціни.
49. Аналіз умов платежів зовнішньоекономічного договору (контракту).
50. Сутність зовнішньоекономічного договору (контракту).
51. Аналіз базових умов контракту, їх відповідність до Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів ІНКОТЕРМС.
52. Порівняльний аналітичний баланс, його показники і методика їх розрахунку.
53. Баланс суб'єкта ЗЕД, особливості його заповнення.
54. Особливості аналізу монетарних статей балансу суб'єкта ЗЕД.
55. Особливості відображення в балансі суб'єкта ЗЕД змін курсових різниць.
56. Джерело інформації для фінансового аналізу ЗЕД – баланс підприємства в агрегованому вигляді (баланс-нетто).
57. Поняття фінансової стійкості (стабільності) підприємства.
58. Способи побудови агрегованого балансу.
59. Типи фінансової стійкості.
60. Основні показники фінансової стійкості, їх аналіз.
61. Коефіцієнти фінансової стійкості, які використовуються у зарубіжній практиці.
62. Поняття ліквідності та платоспроможності, їх взаємозв'язок.
63. Поняття робочого капіталу, його використання в аналізі ліквідності.
64. Рівні ліквідності активів.
65. Розрахунок та аналіз основних показників ліквідності.
66. Аналіз платоспроможності підприємства, її ознаки і відмінності від ліквідності.
67. Коефіцієнти ліквідності, які використовуються у зарубіжній практиці.

68. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу підприємства.
69. Система показників ділової активності, їх аналіз.
70. Оцінка ділової активності підприємства через систему коефіцієнтів оборотності.
71. Вплив ділової активності на прибуток підприємства.
72. Аналіз руху інвалютних грошових коштів.
73. Законодавчі обмеження руху інвалютних грошових коштів.
74. Коефіцієнт покриття поточних інвалютних зобов'язань підприємства.
75. Аналіз рентабельності капіталу підприємства.
76. Аналіз умов зовнішньоекономічного контракту на продаж товарів (надання послуг, виконання робіт).
77. Аналіз виконання строків і поставок за експортними угодами.
78. Перспективний аналіз щодо уникнення фінансових санкцій за експортними угодами.
79. Розрахунок економічного ефекту та економічної ефективності експорту товару.
80. Особливості розрахунків при здійсненні імпорتنих операцій.
81. Аналіз умов зовнішньоекономічного контракту на купівлю товарів (отримання послуг, замовлення робіт).
82. Аналіз виконання строків і поставок за імпортними угодами.
83. Аналіз використання оборотного капіталу підприємства.
84. Перспективний аналіз з претензійно-позовної роботи щодо захисту порушених прав при здійсненні імпорتنих операцій.
85. Аналіз експортно-імпорتنих операцій на умовах комерційного кредиту.
86. Розрахунок економічної ефективності імпорту товару.
87. Критерії оцінки проектів створення підприємства з іноземними інвестиціями.
88. Аналіз формування статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями.
89. Особливості перерахування статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями.
90. Оподаткування доходів нерезидента.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України від 16.04.91 № 959-ХІІ “Про зовнішньоекономічну діяльність”, зі змінами.
2. Закон України від 19.03.96 № 93/96-ВР “Про режим іноземного інвестування”, зі змінами.
3. Закон України від 24.02.94 № 4002-ХІІ “Про міжнародний комерційний арбітраж”.
4. Закон України від 23.09.94 № 185/94-ВР “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”, зі змінами і допов.
5. Закон України від 16.07.99 № 996-ХІV “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність”, зі змінами.
6. *Господарський кодекс України*. — К., 2004.
7. *Митний кодекс України*. — К., 2001.
8. *Положення про порядок застосування до суб'єктів зовнішньо-економічної діяльності України і до іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених ст. 37 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність”*: Затв. Мінекономіки України від 17.04.2000 № 52, зі змінами.
9. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”*: Затв. наказом Міністерства України від 31.03.99 № 87, зі змінами.
10. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”*: Затв. наказом Міністерства України від 31.03.99 № 87, зі змінами.
11. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”*: Затв. наказом Міністерства України від 31.03.99 № 87, зі змінами.
12. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 “Звіт про власний капітал”*: Затв. наказом Міністерства України від 31.03.99 № 87, зі змінами.
13. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”*: Затв. наказом Міністерства України від 29.11.99 № 290, зі змінами.
14. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”*: Затв. наказом Міністерства України від 31.12.99 № 318, зі змінами.
15. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 “Консолідована фінансова звітність”*: Затв. наказом Міністерства України від 30.07.99 № 176.

16. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів”: Затв. наказом Мінфіну України від 10.08.2000 № 193, зі змінами.
17. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Фінансовий звіт суб’єкта малого підприємництва”: Затв. наказом Мінфіну України від 25.02.2000 № 39, зі змінами.
18. *Постанова* Правління НБУ від 28.05.01 р. № 203 “Про внесення змін у Положення про порядок реєстрації угод, які передбачають виконання резидентами боргових зобов’язань перед нерезидентами з отриманих від нерезидентів кредитів, позик в іноземній валюті”.
19. *Постанова* Правління НБУ від 04.09.98 № 349 “Про введення обов’язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів — юридичних осіб”, зі змінами.
20. *Постанова* КМУ і НБУ від 21.06.95 № 444 “Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті”.
21. *Постанова* КМУ від 07.08.96 № 928 “Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій”.
22. *Наказ* Мінфіну України від 25.12.95 № 207 “Про затвердження форми Декларації про валютні цінності, доходи і майно, які належать резиденту України і знаходяться за її межами”.
23. *Наказ* Держкомстату України від 07.12.01 № 487 “Про затвердження форм державної статистичної звітності по статистиці інвестицій зовнішньоекономічної діяльності і Інструкцій щодо їх заповнення”.
24. *Методичні* рекомендації з перевірки порівнянності показників форм річної фінансової звітності підприємства (додаток до листа Мінфіну від 09.01.01 № 053-41).
25. *Багрова І. В.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підруч. для вузів / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, О. О. Гетьман, В. Є. Власюк. — К.: ЦНЛ, 2004. — 580 с.
26. *Багрова І. В.* Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посіб. / І. В. Багрова, О. О. Гетьман, В. Є. Власюк. — К.: ЦНЛ, 2004. — 384 с.
27. *Бровкова Е. Г., Продиус И. П.* Внешнеэкономическая деятельность. — К.: Сирин, 2000. — 196 с.

28. *Бутинець Ф. Ф., Жиглей І. В., Пархоменко В. М.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. — Житомир: ПП “РУТА”, 2001. — 543 с.
29. *Васенко В. К.* Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2004. — 216 с.
30. *Вічевич А. М.* Аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. / А. М. Вічевич, О. В. Максимець. — Л.: Афіша, 2004. — 140 с.

Додаткова

31. *Економічний* аналіз: Навч. посіб. / За ред. М. Г. Чумаченко. — К.: Вид-во КНЕУ, 2001. — 540 с.
32. *Жежера М.* Порівняльна характеристика методики проведення аналізу фінансового стану підприємств в Україні та за кордоном // Економіка, фінанси, право. — 1999. — № 5.
33. *Ізмайлова К. В.* Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 150 с.
34. *Кадуріна Л. О.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — К.: ВД “Слово”, 2003. — 288 с.
35. *Ковалев В. В.* Финансовый анализ: методы и процедуры. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 560 с.
36. *Козик В. В., Паткова Л. А., Карп’як Л. С., Григорієв О. Ю., Босак А. О.* Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2004. — 608 с.
37. *Кужельний М. В., Калюга Є. В., Калюга О. В.* Контроль фінансової звітності та правильності її складання. — К.: Ельга; Ніка-Центр, 2001. — 240 с.
38. *Макогон Ю. В.* Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Учебник. — Донецк: Альфа-пресс, 2004. — 344 с.
39. *Основи* зовнішньоекономічної діяльності / Упоряд.: В. І. Саллі, О. В. Трифонова, В. Я. Швець. — Дніпропетровськ: НГА України, 2001. — 147 с.
40. *Филатов С.* Внешнеэкономическая деятельность: нормативная база. — К.: Фактор, 2003. — 328 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2
Дата (рік, місяць, число)

Підприємство..... за ЄДРПОУ

Територія..... за КОАТУУ

Форма власності..... за КФВ

Орган державного управління..... СПОДУ

Галузь..... за ЗКГНГ

Вид економічної діяльності..... за КВЕД

Одиниця виміру, тис. грн.

Адреса.....

Баланс

на 20... р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	1	2	3	4
1. Необоротні активи				1. Власний капітал			
Нематеріальні активи:				Статутний капітал	300	3198,7	3612,1
залишкова вартість	010	25,7	30,8	Пайовий капітал	310		
первісна вартість	011	45,3	60,7	Додатковий вкладений капітал	320	335,0	339,8
зношення	012	19,6	29,9	Інший додатковий капітал	330	268,3	347,8
Незавершене будівництво	020	150,0	173,6	Резервний капітал	340	160,0	185,0
Основні засоби:				Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350		73,4

1	2	3	4	1	2	3	4
залишкова вартість	030	3007,1	3645,3				
первісна вартість	031	4317,1	5054,0	Неоплачений капітал	360	( )	( )
знос	032	1310,0	1408,7	Вилучений капітал	370	( )	( )
Довгострокові фінансові інвестиції:				Усього за розділом 1	380	3962,0	4558,1
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040			2. Забезпечення наступних витрат і платежів			
інші фінансові інвестиції	045	75,7	90,8	Забезпечення виплат персоналу	400	42,0	136,7
Довгострокова дебіторська заборгованість	050			Інші забезпечення	410	57,5	37,2
Відстрочені податкові активи	060			Цільове фінансування	420		
Інші необоротні активи	070			Усього за розділом 2	430	99,5	173,9
Усього за розділом 1	080	3258,5	3940,5	3. Довгострокові зобов'язання			
2. Оборотні активи				Довгострокові кредити банків	440	519,6	540,2
Запаси:				Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	40,7	20,3
виробничі запаси	100	1980,3	2030,6	Відстрочені податкові зобов'язання	460	15,3	11,1
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110			Інші довгострокові зобов'язання	470		
незавершене виробництво	120	266,5	382,4	Усього за розділом 3	480	575,6	571,6
готова продукція	130	167,3	344,5	4. Поточні зобов'язання			
товари	140		14,2	Короткострокові кредити банків	500	1108,1	1375,5
Векселі одержані	150						

1	2	3	4	1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:				Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	48,9	50,3
чиста реалізаційна вартість	160	190,5	209,7				
первісна вартість	161	230,8	280,3	Векселі видані	520	57,1	144,1
резерв сумнівних боргів	162	40,3	70,6	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	290,2	349,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
з бюджетом	170			Поточні зобов'язання за розрахунками:			
за виданими авансами	180	19,5	26,3	з одержаних авансів	540	110,0	182,7
з нарахованих доходів	190			з бюджетом	550		
із внутрішніх розрахунків	200			з позабюджетних платежів	560		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	11,6	12,4	зі страхування	570	98,5	136,8
Поточні фінансові інвестиції	220	80,9	120,0	з оплати праці	580	13,2	12,4
Грошові кошти та їх еквіваленти:				з учасниками	590		
в національній валюті	230	315,5	368,3	із внутрішніх розрахунків	600		
в іноземній валюті	240	41,9	42,8	Інші поточні зобов'язання	610	11,6	7,9
Інші оборотні активи	250	35,3	69,5	Усього за розділом 4	620	1737,6	2259,5
Усього за розділом 2	260	3109,3	3620,7				
3. Витрати майбутніх періодів	270	6,9	10,3	5. Доходи майбутніх періодів	630		8,4
Баланс	280	6374,7	7571,5	Баланс	640	6374,7	7571,5

Баланс іноземного підприємства

Показник	На початок року, тис. гр. од	На кінець року, тис. гр. од.
Активи		
Грошові кошти	2100	2150
Ліквідні цінні папери	598	1560
Рахунки до отримання (дебітори)	4597	4600
Запаси	1955	2500
Будівлі, споруди, обладнання за первісною вартістю	9600	9600
Нарахована амортизація будівель, споруд, обладнання	3950	4585
Будівлі, споруди, обладнання за залишковою вартістю	5650	5015
Баланс	14900	15825
Фінансові зобов'язання та капітали власника		
Кредиторська заборгованість банкам	2816	3080
Рахунки до сплати постачальникам	1897	1900
Рахунки до оплати із заборгованості перед працівниками та фондами соціального страхування	165	158
Розрахунки з бюджетом	800	900
Довгострокова кредиторська заборгованість банкам	3580	3590
Акціонерний капітал	3142	3697
Реінвестований прибуток	2500	2500
Баланс	14900	15825

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності”	4
Зміст дисципліни “Фінансовий аналіз зовнішньоекономічної діяльності”	5
Вказівки до виконання контрольної роботи	10
Теоретичні питання до виконання контрольної роботи.....	11
Контрольні задачі.....	12
Питання для самоконтролю.....	17
Список літератури.....	21
Додатки.....	24

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-5000

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*